

Organizacija i modernizacija oružanih snaga NATO*

1. Organizacija oružanih snaga

Organizacija oružanih snaga NATO pakta podložna je povremenim promenama usmerenim ka stalnom menjanju i usavršavanju njihove strukture. Time se nastoji održati što viši nivo sastava i borbene gotovosti, tako da budu u svakom trenutku sposobne za brzo intervenisanje na evropskom ratištu.

Polazni principi organizacije oružanih snaga NATO pakta su tzv. principi integracije i partnerstva.

Prvi princip izražava kriterij obaveze zemalja članica da njihove jedinice po određenom ključu ulaze u sastav zajedničkih snaga NATO pakta. Na taj način, se ove izuzimaju iz nadležnosti nacionalnih komandi članica NATO pakta i stavljaju pod zajedničko komandovanje na ratištu i pojedinim vojištima. Pri tome, nacionalne komande zadržavaju izvesna prava u odnosu na svoje kontingente, ali uglavnom u okviru funkcija administrativnog rukovođenja i materijalno-tehničkog obezbeđenja.

Drugi princip — »partnerstva«, ranije nazivan princip uzajamne zavisnosti, omogućuje u okvirima bloka stvaranje tzv. izbalansiranih totalnih snaga. U skladu s tim principom određuje se doprinos svake članice kvantitativnom i kvalitativnom razvoju zajedničkih snaga NATO pakta i nacionalnih snaga. SAD su preuzele na sebe obavezu razvoja glavnih borbenih sredstava, u prvom redu strategijskih ofanzivnih i defanzivnih snaga, kao i raketno-nuklearnog oružja operativno-taktičke namene za sve vidove oružanih snaga koalicije. Ostale članice NATO odgovorne su za razvoj snaga KoV, taktičkog vazduhoplovstva i dela ratne mornarice.

* Prema sovjetskoj vojnoj literaturi.

Organizacijski zajedničke oružane snage NATO pakta sastoje se od zajedničkih snaga kopnene vojske, ratnog vazduhoplovstva i ratne mornarice. Zajedničke snage obuhvataju odgovarajuće operativne i taktičke jedinice, koje su zemlje članice stavile pod komandu NATO u miru ili su predviđene za pretpotčinjavanje u ratu.

Oružane snage pod komandom NATO, razvijene su na najvažnijim operacijskim pravcima (rejonima) i potčinjene odgovarajućim komandama vojišta. One snage koje su predviđene da se komandama NATO pretpotčine u ratu, dislocirane su u rejonima usaglašenim sa planovima njihove upotrebe u ratu. One su pod nacionalnom komandom u miru. Međutim, odgovarajuće komande NATO pakta kontrolišu njihov raspored, obuku i borbenu gotovost.

Zajedničkim oružanim snagama rukovode komande (za Evropu i Atlantik), komanda za La Manš i Regionalna grupa za strategijsko planiranje SAD — Kanada.

U zajedničkim oružanim snagama NATO na početku 1978. godine nalazile su se snage ekvivalenta 66 divizija, sa 11.000 tenkova i oko 3.100 borbenih aviona. Sem toga, u Evropi je razmešteno više od 7.000 američkih nuklearnih bojevih glava različitih jačina i više od 2.000, a po nekim podacima — čak i do 3.000 nosača (lansera) nuklearnog oružja.

Celokupne snage evropskih zemalja članica NATO, kao i snage SAD i Kanade, dislocirane u Evropi, raspoređene su na tri vojišta — severnoevropskom (SEV), centralnoevropskom (CEV), i južnoevropskom (JEV).

Severnoevropsko vojište obuhvata teritorije i priobalne vode Norveške i Danske, zapadnonemačku pokrajinu Šlezvig — Holštajn i oblast moreuza u Baltičkom moru. Komanda zajedničkih snaga NATO za ovo vojište nalazi se u Kolsosu, blizu Osla.

Ukupne oružane snage članice NATO na SEV u miru čine jedinice stavljene na raspolaganje bloku i jedinice u nacionalnoj potčinjenosti zemalja na ovom vojištu. Tako, u sastav zajedničkih oružanih snaga NATO na SEV ulaze: RV Norveške i Danske, jedinice KoV i RV SR Nemačke dislocirane na teritoriji pokrajine Šlezvig — Holštajn. KoV i RM Norveške i Danske, kao i RM SR Nemačke, potčinjene su komandi bloka u tzv. pretećem periodu ili u početku borbenih dejstava, kao i privremeno — za vreme vežbi i manevara zajedničkih snaga NATO.

Organizacijsko-formacijska struktura i jačina zajedničkih snaga NATO na SEV prilagođena je geografskim specifičnostima toga regiona i obuhvataju zajedničke oružane snage u severnoj i južnoj Norveškoj, i u zoni baltičkih moreuza.

U NATO su razrađeni i planovi za dalje jačanje severnog krila bloka, uključujući eventualno i postavljanje u miru dirigovanih minskih polja na dnu baltičkih moreuza i razmeštaj raketnih baterija na njihovim obalama.

Centralnoevropsko vojište obuhvata teritoriju i priobalne rejon-e SR Nemačke (sem pokrajine Šlezvig-Holštajn), Belgije, Holandije i Luksemburga. Ovo vojište se smatra najvažnijim, jer, po gledanjima stratega NATO, na njemu treba da se reši početni i konačni ishod rata u Evropi.

Zajedničke snage NATO na ovom vojištu sastoje se od KoV i RV. Kopnena vojska ima 23 divizije i jednu brigadnu grupu, organizovanu u Severnu i Centralnu grupu armija. Severna grupa armija raspoređena je severno od linije Getingen — Lijež i u svom sastavu ima dvanaest divizija — četiri zapadnonemačke, četiri britanske, dve holandske i dve belgijske. Centralna grupa armija nalazi se južno od te linije i ima jedanaest divizija — sedam zapadnonemačkih i četiri američke, kao i dva oklopno-izviđačka puka SAD i kanadsku brigadnu grupu. Ova grupa armija smatra se osnovnom snagom KoV NATO pakta na CEV.

Zajedničke snage RV čine 2. i 4. ATAF.* 2. ATAF je namenjen za podršku Severne, a 4. ATAF — Centralne grupe armija.

Najjača grupacija RV je 4. ATAF, u čiji sastav ulaze 3. i 17. vazduhoplovna armija SAD, i jedinice zapadnonemačkog i kanadskog RV. U sastav 2. ATAF ulaze snage britanskog RV u SR Nemačkoj, RV Belgije, Holandije i SR Nemačke.

Ukupno brojno stanje snaga NATO pakta na CEV iznosi oko 750.000 ljudi, od čega oko 300.000 ljudi su snage SR Nemačke, oko 250.000 su snage SAD, preko 80.000 britanskih vojnika, a ostalo su belgijske, holandske i kandaske snage. U naoružanju ovih snaga nalazi se više od 6.000 tenkova i 1.600 borbenih aviona.

Osnovna grupacija zajedničkih snaga NATO na ovom vojištu razmeštena je na 60—70 km od granica SR Nemačke sa Čehoslovačkom i Nemačkom DR. Ta grupacija se nalazi u visokom stepenu borbene gotovosti i u rasporedu koji odgovara njenom početnom angažovanju.

Za rukovođenje oružanim snagama NATO pakta na CEV formirana je komanda, čiji se štab nalazi u Brinsimu (Holandija).

Južnoevropsko vojište obuhvata teritoriju Italije, Grčke, Turske, Sredozemno i Mramorno more, kao i južni deo Crnog mora.

* ATAF (Allied Tactical Air Force) — Savezničke političke vazduhoplovne snage.

Zajedničke oružane snage na JEV broje više od 1,100.000 ljudi, organizovanih u oko trideset divizija, dvadeset pet samostalnih brigada i pukova, i samostalnih jedinica raznih rodova vojske i službi, koje su stavile na raspolaganje NATO paktu Italija, Turska i SAD. Tu se uslovno ubrajaju i oružane snage Grčke, koja je formalno napustila vojnu organizaciju NATO.

Snage KoV su potčinjene komandi za južni sektor vojišta (sedište u Veroni, severna Italija) i komandi za jugoistočni sektor JEV (sedište u Izmiru, Turska). Predviđa se formiranje još jedne komande u okviru vojišta, kojoj bi se potčinile jedinice KoV Grčke i koja bi bila nezavisna od regionalne komande u Izmiru, od nedavno poverene turskim generalima. Svim oružanim snagama NATO na JEV rukovodi glavni komandant vojišta čiji je štab u Napulju.

Zajedničke snage KoV na južnom sektoru vojišta čine tri armijska korpusa Italije i južноеvropska grupa SAD (ukupno četiri divizije, osam samostalnih brigada i pet diviziona raketa operativne i taktičke namene). Italijanske jedinice administrativno su potčinjene Glavnom štabu KoV Italije, a operativno — komandantu zajedničkih snaga KoV za južni sektor vojišta.

Snage KoV na jugoistočnom sektoru vojišta čine grčke i turske jedinice. Grčke trupe imaju devet pešadijskih divizija (od kojih su tri rezervne) i oklopnu brigadu, dok Turska ima šesnaest divizija i šesnaest samostalnih brigada, kao i četiri nastavne divizije.

Snage RV na ovom vojištu organizovane su u 5. i 6. ATAF. U sastav 5. ATAF-a ulaze pukovi RV Italije i eskadrile SAD, a u 6. — pukovi RV Turske i delovi RV SAD.

Ratna mornarica vojišta obuhvata RM Italije, Turske, Grčke, američku 6. flotu i delove RM V. Britanije, i atomske podmornice SAD, koje se nalaze u Sredozemnom moru. U miru se te snage nalaze u nacionalnoj potčinjenosti i pretpotčinjavaju se komandama NATO pakta uoči ili početkom rata.

Udarnu snagu RM NATO na JEV predstavlja 6. flota SAD; obično broji od pedeset do šezdeset plovnih jedinica, od čega dva nosača aviona (sa 150—200 borbenih aviona, od kojih polovina nosi nuklearno oružje), jedna do dve raketne krstarice, do dvadeset razarača, zatim ima podmornice, brodove amfibijskih snaga flote sa jedinicama mornaričke pešadije i pomoćne brodove.

Pokretne snage NATO formirane su 1961. godine i namenjene za ojačavanje nacionalnih snaga članica u slučaju ograničenih konflikata, kao i za prve intervencije u bilo kom rejonu evropske stratejske zone NATO.

Pokretne snage NATO sastoje se od jedinica KoV i RV. Prve imaju sedam bataljonskih grupa sa delovima za borbenu podršku i pozadinsko obezbeđenje, koje daju SAD, V. Britanija, SR Nemačka, Belgija, Kanada, Italija i Luksemburg. Druge imaju sedam eskadrila taktičke avijacije SAD, V. Britanije, SR Nemačke, Italije, Belgije, Holandije i Kanade.

Takva je, u osnovi, mirnodopska struktura zajedničkih snaga NATO u Evropi. Radi njihovog ojačanja, vrhovnom komandantu su stavljene na raspolaganje strategijske i operativne rezerve, koje sačinjavaju jedinice razmeštene u SAD i Velikoj Britaniji.

U slučaju rata u Evropi mogu biti angažovane i one snage koje se u miru nalaze u nacionalnoj potčinjenosti članica NATO. Tada bi ukupno brojno stanje OS NATO pakta iznosilo više od 5,000.000 ljudi.

I pored toga, rukovodeći krugovi NATO pakta i dalje zahtevaju jačanje te strukture. Na sednici Saveta NATO, održanoj u Vašingtonu maja 1978. godine, prihvaćen je dugoročni program povećanih vojnih priprema, za čije ostvarenje u narednih 10—15 godina treba da se utroši dodatnih osamdeset milijardi dolara. Polovina te sume odnosi se na zapadnoevropske zemlje — članice. Ta pitanja su bila na dnevnom redu i na zimskom zasedanju Saveta NATO, održanog u Everu (blizu Brisela) decembra 1978. godine.

2. Naoružanje

Zalažući se, u okviru navedenog programa, za dalje jačanje naoružanja, vodeće članice NATO žele da postignu vojno-tehničku nadmoćnost nad snagama članica VU. Osnovni sadržaj toga programa jeste uvećavanje borbenih mogućnosti zajedničkih i nacionalnih snaga NATO.

Porast udarne moći američkih strategijskih snaga ostvaruje se modernizacijom raspoloživih sredstava za nuklearni napad i, osobito, razvojem kvalitativno novih vrsta strategijskog oružja. Usavršavaju se američke interkontinentalne balističke rakete »minitmen-2«, sa jednom bojnom glavom, i »minitmen-3«, sa više bojnih glava (3 po 0,2 megatona, nezavisno vođene), zatim podmornice na atomski pogon, nosači raketa, opremljene raketama »posejdon« i »polaris« sa više bojnih glava i dr. Ispituju se kvalitativno nove podmornice »trajdent«, od kojih će svaka imati po 24 rakete interkontinentalnog dometa. Predviđeno je da se u naoružanje uvede do 30 ovakvih podmornica.

U SAD se radi na stvaranju interkontinentalne balističke rakete MX pokretnog tipa, sa 12—14 bojnih glava povećane jačine. Pentagon planira da u narednim godinama uvede u naoružanje preko deset hiljada krilatih ili tzv. krstarećih raketa, i da njima naoruža modifikovane bombardere B-52, avione »boing-747« i DC-10 »dagger«, kao i podmornice američke RM.

Povećanje borbenih mogućnosti KoV ostvaruje se njenim opremanjem najnovijim modelima oružja i ratne tehnike, usavršavanjem organizacijsko-formacijske strukture jedinica, kao i poboljšanjem njihove borbene gotovosti. Na tome se najintenzivnije radi u KoV SAD, SR Nemačkoj i V. Britaniji. Tako je, na primer, radi jačanja raketno-nuklearnog potencijala zajedničkih KoV NATO okončana zamena zastarelih raketa »Seržant« i »Onis džon« raketnim sistemom »Lans«, visoke pokretljivosti, borbene gotovosti i dometa (130 km). Sistem »Lans« počeo je da se uvodi u naoružanje i u armijama SR Nemačke, V. Britanije, Italije, Kanade, Belgije i Holandije. Uporedo s tim, u SAD se radi na razvoju sistema »Lans-2« dometa do 150 km i veće tačnosti pogađanja. Očekuje se da će sredinom osamdesetih godina tim sistemom biti zamenjene rakete »Lans«. KoV SAD takođe namerava da uvede u naoružanje raketu »Peršing-2«, čiji će domet biti više od 1.000 km (umesto 740 koliki je bio domet rakete »Peršing-1«).

U poslednje vreme u zemljama članicama NATO, naročito u SAD i SR Nemačkoj, zapaža se tendencija univerzalizacije municije raketno-artiljerijskih sistema, tj. proizvodnje za njih kako nuklearne tako i klasične municije. U tom smislu se očekuje da u perspektivi svi raketni i artiljerijski sistemi većih kalibara KoV NATO pakta postanu univerzalni.

Jednim od pravaca porasta vatrenih mogućnosti smatra se povećanje dometa i tačnosti pogađanja. Radi toga se u SAD za haubice 155 i 203 mm razvija municija sa poluaktivnom laserskom glavom za samonavođenje, koja će, prema predviđanjima, za više puta povećati verovatnoću pogađanja cilja. Tendencija povećavanja dometa i tačnosti pogađanja odnosi se i na minobacačko naoružanje, kao i na višecevne bacače raketa.

Jačanje udarne moći KoV ostvaruje se modernizacijom postojećih i uvođenjem u naoružanje nove generacije tenkova (M-1 »Abrams« u SAD, »leopard-2« u SR Nemačkoj i MBT-80 — zajednički u SR Nemačkoj i V. Britaniji), kao i znatnim povećanjem stanja postojećeg tenkovskog parka u armijama vodećih članica NATO. Prema procenama stručnjaka NATO, time će se gotovo udvostručiti udarna moć i vatrena mogućnost tenkovskih jedinica.

Uporedo s radovima na usavršavanju tenkova i borbenih vozila pešadije, modernizuju se i sredstva za borbu protiv oklopnih ciljeva. Jedinice se naoružavaju vođenim protivoklopnim raketama »druge generacije« (»tow« i »dragon« u SAD, »hot« i »milan« u SR Nemačkoj, »svingfajer« i »milan« u V. Britaniji). Sem toga, povećava se broj protivoklopnih helikoptera, tako se, na primer, predviđa da će američke jedinice u Evropi imati šesnaest helikopterskih protivoklopnih četa, sa po dvadeset jednim helikopterom u svakoj. Protivoklopni helikopteri uvode se u naoružanje snaga KoV i ostalih zemalja članica NATO.

Velika pažnja poklanja se razvoju sredstava trupne PVO. Na primer, u SAD se razvija novi PAR sistem »Patriot-2«, koji će od sredine osamdesetih godina početi da zamenjuje PAR »Hok« i »Najk Herkules«. Glavno svojstvo PAR sistema »Patriot« jeste njegova sposobnost da istovremeno gađa više ciljeva u vazduhu (jedna vatrena sekcija — do osam ciljeva). U razvoju je i raketni sistem »Stinger«.

U naoružanju KoV ostalih članova NATO i dalje se uvode helikopteri, i to u prvom redu helikopteri za vatrenu podršku, koje u glavnom isporučuje SAD.

U okviru NATO, intenzivno se radi na traganju za novom organizacijsko-formacijskom strukturom viših združenih i taktičkih jedinica. Primer za to je stvaranje takozvane »teške« divizije KoV SAD, koja treba da predstavlja organizacijsku-formacijsku strukturu divizije osamdesetih godina. U toj diviziji broj bataljona je povećan na petnaest, od kojih je devet tenkovskih i šest motopešadijskih. Broj tenkova u tenkovskim bataljonima smanjen je od 54 na 36, mada je ukupno brojno stanje tenkova sačuvano na nivou postojeće oklopne divizije — 351 tenk, od kojih su 324 srednja. Radi povećanja vatrene moći divizije brojno stanje poljske artiljerije povećano je za 46 jedinica (od 66 na 112).

I druge članice NATO pakta preduzimaju slične mere, pre svega SR Nemačka i V. Britanija. Tako na primer, rukovodstvo Bundesvera je završilo trupno ispitivanje pet brigada, na tzv. organizacijsku strukturu osamdesetih godina. Isto tako, sve divizije britanske Rajnske armije preformirane su u oklopne.

U RV NATO pakta osnovnim pravcima razvoja se smatraju: opremanje vazduhoplovnih jedinica najnovijim tipovima aviona; smanjivanje zavisnosti avijacije od velikih aerodroma, razvijanjem aviona s vertikalnim ili kratkim poletanjem i sletanjem, pogodnih za upotrebu sa poljskih aerodroma, poljana i deonica puteva; postav-

ljanje na tim avionima naoružanja i opreme za let aviona na malim visinama, za dejstva u složenim meteorološkim uslovima i po različitim ciljevima.

SAD su i dalje glavni snabdevač članica NATO avionima za taktičko vazduhoplovstvo, mada su poslednjih godina i ostale zemlje razvile proizvodnju aviona, pre svega V. Britanija, SR Nemačka i Italija.

Najnoviji američki višenamenski avion za dejstva u svim vremenskim uslovima — F-15 predviđen je da zameni avione F-4 »Fantom«. Od 1977. godine avioni F-15 nalaze se i u Evropi. Avioni za neposrednu podršku A-10 prošli su ispitivanja i počeli da se uvode u naoružanje RV SAD. Tokom 1979. godine u Evropi će se najverovatnije naći i dva vinga A-10.

Veći broj novih aviona kupuju i RV ostalih članica NATO: Bundesver je naručio 175 jurišnih aviona »Alfa džet« i 322 višenamenska aviona »Tornado«; RV V. Britanije dobija bombardere »bukanir« i lovce »jaguar« i »harijer«; priprema se serijska proizvodnja aviona »tornado«; italijansko RV je naručilo 100 lovačkih aviona »tornado«; RV Belgije, Holandije, Danske i Norveške u narednim godinama dobiće američke lovce F-16, itd.

Glavni pravac u izgradnji RM vodećih članica NATO, pre svega SAD, jeste njihovo kvalitativno jačanje i povećanje udarne moći uvođenjem novih ratnih brodova i novog oružja. Poseban značaj se, pri tome, pridaje jačanju snaga nosača aviona, protivpodmorničkih, protivminskih, a u SAD i konvojnih snaga. Američka vlada planira da u narednoj deceniji poveća brodski sastav svoje flote za 120 brodova i da broji do 600 jedinica.

To su, u opštim crtama, pravci kojima se ostvaruje modernizacija vojnih snaga NATO.

3. Komandovanje

U okviru NATO pakta nalaze se sledeće komande — za Evropu i na Atlantik, komanda La Manša i regionalna grupa za stratejsko planiranje SAD — Kanada.

Komanda NATO za Evropu ima najvažnije mesto u sistemu komandovanja zajedničkim oružanim snagama bloka. Zona njene nadležnosti obuhvata teritorije evropskih članica NATO (sem V. Britanije, Francuske i Portugaliije) i akvatoriju Sredozemnog mora. Ona u miru raspolaže snagama jačine 2,200.000 ljudi.

Od formiranja komande NATO za Evropu na dužnosti komandanta uvek se nalazio američki general. Komandant ima dva zamenika — britanskog i zapadnonemačkog generala.

Štab zajedničkih snaga NATO za Evropu smešten je u Kastou (50 km jugozapadno od Brisela). Sastavljen je od predstavnika dvanaest članica bloka (sem Francuske, Luksemburga i Islanda), i u njemu predstavnici oružanih snaga SAD imaju vodeću ulogu. Na primer, na dužnosti načelnika štaba uvek se nalazi američki general, a njegov je zamenik za planiranje i operativne poslove general SR Nemačke.

Komandant i štab zajedničkih snaga u Evropi imaju velika ovlašćenja. U miru oni organizuju operativnu i borbenu obuku jedinica i štabova, razrađuju operativne planove upotrebe zajedničkih snaga i pripremaju predloge i preporuke Vojnom komitetu bloka u vezi s opremanjem i snabdevanjem tih snaga. U ratu komandant rukovodi borbenim dejstvima zajedničkih snaga NATO na evropskom ratištu.

Komandantu zajedničkih snaga NATO za Evropu potčinjene su komande na tri evropska vojišta: severnoevropskom — sa štabom u Kolsosu, za čijeg se komandanta obično određuje britanski general; centralnoevropskom — sa štabom u Brinsimu, čiji je komandant zapadnonemački general; južnoevropskom — sa štabom u Naplju, čiji je komandant američki general.

Komandantu zajedničkih snaga NATO u Evropi takođe su potčinjeni komanda britanskog RV u metropoli, čiji se štab nalazi u Haj Vikomu (V. Britanija), i pokretne snage bloka sastavljene od pokretnih snaga KoV, sa štabom u Zekenhajmu (SR Nemačka), od pokretnih snaga RV.

Zona nadležnosti komande NATO za Atlantik obuhvata akvatoriju severnog dela Atlantskog okeana i teritoriju Portugalije. Vode La Manša i V. Britanije ne ulaze u zonu komande.

Položaj komandanta zajedničkih snaga NATO za Atlantik i sve ostale rukovodeće dužnosti u sistemu ove komande rezervisani su za predstavnike RM SAD. Izuzetak je dužnost komandanta zajedničkih snaga u istočnom Atlantiku, na kojoj se nalazi britanski admiral, koji je istovremeno i komandant NATO za La Manš. Komandantu NATO za Atlantik (štab se nalazi u Norfolku, SAD) potčinjene su: komande zajedničkih snaga bloka u zapadnom Atlantiku (štab se nalazi, takođe, u Norfolku), istočnom Atlantiku (štab je u Lisabonu); komanda podmorničkih snaga NATO na Atlantiku: komandanti udarne flote NATO na Atlantiku, sastava udarnih nosača aviona i stalnog operativnog sastava RM NATO na Atlantiku.

Komandant zajedničkih snaga NATO na Atlantiku ima u svojoj zoni iste funkcije kao i komandant zajedničkih snaga NATO u Evropi. Međutim, on u miru nema u svojoj potčinjenosti nikakvih snaga, sem stalnog operativnog sastava RM na Atlantiku, sastavljenog od pet do osam razarača ili fregata iz različitih zemalja bloka. Ostale snage mu se operativno potčinjavaju samo za vreme zajedničkih vežbi i manevra ili u slučaju izbijanja rata.

Komanda NATO za La Manš obuhvata akvatoriju kanala i Pa de Kale. Njena osnovna namena je da u ratu obezbedi pomorske komunikacije u svojoj zoni. Glavni komandant je britanski admiral, a potčinjeni su mu komandant RV NATO koja bazira u toj zoni; komandanti zajedničkih snaga RM NATO i zajedničke snage RV u rejonima Nor i Plimut i komandant zajedničkih snaga RM u rejonu Beneluksa.

Oružane snage u toj zoni potčinjavaju se glavnom komandantu samo za vreme vežbi, manevra i u slučaju izbijanja rata. Osnovu tih snaga treba da sačinjavaju RM Britanije, Belgije i Holandije. U miru mu je potčinjen stalni sastav minolovaca (četiri-šest brodova iz sastava RM pomenutih zemalja).

Regionalna grupa za strategijsko planiranje SAD — Kanada bavi se razradom planova za zajednička dejstva oružanih snaga tih dveju zemalja na njihovoj teritoriji. Grupa se nalazi u Vašingtonu, a sednice održava naizmenično u SAD i Kanadi.

Osnovne komponente ovako razgranatog sistema komandovanja su rukovodeći organi i zajednički (saveznički) štabovi oružanih snaga. Tim organima potčinjene su u miru, ili predviđene da se potčine u ratu, krupne grupacije trupa i naoružanja.

Premda su komandanti zajedničkih snaga NATO u Evropi i na Atlantiku potčinjeni predsedniku Vojnog komiteta bloka, oni imaju pravo da se neposredno obraćaju načelnicima generalštabova, ministrima odbrane i šefovima vlada članica NATO.

J. M. Č.